Advies Adviesraad sociaal domein en reactie college op verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Waadhoeke 2027

Indiener: Adviesraad Sociaal Domein Noordwest Fryslân (ASD)

Wij danken de Adviesraad Sociaal Domein Noordwest Fryslân (ASD) voor de betrokken en constructieve reactie op de conceptverordening maatschappelijke ondersteuning 2027. De adviezen en aandachtspunten zijn beoordeeld en hebben op onderdelen geleid tot aanpassing van de verordening en de toelichting.

De ASD vraagt aandacht voor of heeft vragen over de volgende onderwerpen:

Differentiatie in vervoersvoorzieningen
De ASD vraagt aandacht voor verschillen tussen de gemeenten Waadhoeke, Terschelling en Vlieland, in het bijzonder ten aanzien van vervoersvoorzieningen. Voor de eilandgemeenten is hier reeds rekening mee gehouden. In de artikelen 12 lid 3 en 17 lid 2 van de verordeningen van Terschelling en Vlieland is een aanvullende voorziening opgenomen van 300 ritten per jaar (enkele reis) bovenop de reguliere 1.500 kilometer op het vasteland.

Definiëring van begrippen
De ASD meldt terecht dat sommige begrippen uit de Wmo in de verordening nogmaals worden gedefinieerd en sommige niet en dat begrippen uit de Wmo in beginsel niet in de verordening gedefinieerd hoeven te worden. Hier is in sommige gevallen wel voor gekozen vanwege met name de leesbaarheid en uitvoerbaarheid van de verordening.

Bevestigen van een melding en informeren van vertegenwoordigers
De ASD vraagt of meldingen ook mondeling worden bevestigd en of dit aan vertegenwoordigers wordt gemeld. Meldingen worden in principe alleen schriftelijk bevestigd en het is aan inwoners om vertegenwoordigers zoals clientondersteuning of mantelzorgers hierover te informeren. Hier worden zij in de schriftelijke bevestiging niet op gewezen. Er wordt wel aangegeven dat ze iemand mee mogen nemen naar het gesprek.

De wijze waarop de inwoner wordt geïnformeerd over de beschikbaarheid van gratis onafhankelijke clientondersteuning
Inwoners worden in de brief ter bevestiging van hun melding gewezen op de beschikbaarheid van gratis onafhankelijke clientondersteuning en bijbehorende website en actuele informatie. Door de gemeente Waadhoeke wordt op dit moment ook gewerkt aan een folder.

De ondersteuning die de inwoner krijgt bij het indienen van een aanvraag
De gratis onafhankelijke clientondersteuning is ook beschikbaar voor bijvoorbeeld het ondersteunen bij het indienen van een aanvraag voor een maatwerkvoorziening.

Redenen voor het verlaten van de thuissituatie door inwoners met psychische of psychosociale problematiek
De ASD vraagt aandacht voor de formulering van artikel 11 lid 2.
Het college onderschrijft dat de oorspronkelijke tekst onvoldoende onderscheid maakte ten opzichte van lid 1. Daarom is de bepaling aangepast zodat duidelijker wordt beschreven wanneer inwoners met psychische of psychosociale problematiek, of inwoners die de thuissituatie hebben verlaten, in aanmerking kunnen komen voor beschermd wonen of opvang. Deze opmerking heeft geleid tot de volgende aanpassing van de verordening.

'Een inwoner met psychische of psychosociale problemen, of een inwoner die de thuissituatie heeft verlaten in verband met huiselijk geweld of andere omstandigheden, kan in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening gericht op beschermd wonen of opvang indien dit noodzakelijk is en geen passende oplossing mogelijk is met de in het eerste lid genoemde mogelijkheden'.

Uitzonderingen op het maximumaantal kilometers bij vervoer
Er zijn uitzonderingen in geval het maximaal aantal kilometers bij een vervoersvoorziening wordt overschreden. Er wordt dan beoordeeld of het gerechtvaardigd is en er dus een bijzondere omstandigheid is waardoor een inwoner boven de standaard aantal kilometers per jaar uitkomt. Als dat het geval is, wordt er maatwerk geleverd en de hardheidsclausule toegepast.

Toepassing op ingezetenen
De ASD wijst erop dat de verordening als geheel van toepassing is op ingezetenen van de betreffende gemeenten. Het college onderschrijft deze constatering. In de verordening wordt hiervoor veelal het begrip 'inwoner' gehanteerd.

Weigeringsgrond vanwege beheer van persoonsgebonden budget (Pgb)
Een pgb kan vanwege mogelijke belangenverstrengeling niet worden verstrekt als het beheer niet volledig zelf, zonder hulp, door de inwoner wordt gedaan (artikel 15 lid 2). Met het artikel wordt bedoeld dat al voor het verstrekken van de voorziening duidelijk is dat van zelfbeheer geen sprake is of kan zijn.

Verklaring omtrent gedrag (VOG) bij inzet van formele of informele hulp in geval van een persoonsgebonden budget
Voor zorgverleners die ondersteuning leveren vanuit een persoonsgebonden budget geldt dat zij moeten beschikken over een geldige VOG die passend is bij de aard van de werkzaamheden. Omdat de vereiste screening afhankelijk is van het soort ondersteuning, is dit verduidelijkt in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 16. Deze opmerking heeft geleid tot een aanvulling van de toelichting.

De mogelijkheid om een herziening, intrekking, beëindiging of terugvordering van een maatwerkvoorziening te herstellen als inwoner
De verordening bevat de wettelijke bevoegdheden met betrekking tot herziening, intrekking, beëindiging en terugvordering. De wijze waarop deze bevoegdheden worden toegepast, waaronder eventuele herstelmogelijkheden voor inwoners, kan op grond van artikel 21 lid 8 nader worden uitgewerkt in beleidsregels. Daarbij wordt aangesloten bij de uitgangspunten van

zorgvuldigheid, proportionaliteit en het evenredigheidsbeginsel zoals opgenomen in artikel 32 van de verordening.

Meldingsregeling bij calamiteiten
De verordening bevat geen specifieke bepalingen over agressie of geweld door inwoners richting medewerkers, aanbieders of andere betrokkenen. Hiervoor bestaan separate wettelijke en organisatorische kaders, zoals het agressie- en geweldsbeleid van gemeente en aanbieder, arbeidsrechtelijke verplichtingen rond een veilige werkomgeving en het strafrecht. Om die reden wordt dit onderwerp niet in de Wmo-verordening geregeld. De bepalingen over calamiteiten en geweld in artikel 25 zien uitsluitend op incidenten die plaatsvinden bij de verstrekking van maatschappelijke ondersteuning.

De definitie van mantelzorger
De ASD merkt terecht op dat mantelzorgers niet altijd formeel als mantelzorger bekend of geregistreerd zijn. Dit geldt ook voor inwonende partners, ouders, kinderen en andere huisgenoten die naast eventuele gebruikelijke hulp mantelzorg verlenen. Het college onderschrijft dit signaal. Artikel 26 biedt bewust ruimte om bij de jaarlijkse waardering niet uitsluitend uit te gaan van geregistreerde mantelzorgers. Bij de uitvoering van de mantelzorgwaardering wordt daarom aandacht besteed aan het bereiken van mantelzorgers die niet formeel in beeld zijn bij gemeente of uitvoerende organisaties. Een aanpassing van de verordening wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Het informeren van inwoners en hun vertegenwoordigers over beleid naast de ASD
Het betrekken van ingezetenen bij het beleid (artikel 29) geldt niet alleen voor de ASD, maar voor alle inwoners van de betreffende gemeenten en hun vertegenwoordigers.

Betrokkenheid van de ASD bij pilots
De ASD vraagt om voorafgaand aan de gemeenteraad te worden geïnformeerd over voorgenomen pilots of hierover advies te kunnen geven. Het college onderschrijft het belang van vroegtijdige betrokkenheid van de ASD bij relevante ontwikkelingen binnen het sociaal domein. De verordening voorziet echter niet in een formeel adviesrecht van de ASD bij pilots. Pilots zijn veelal een instrument binnen de uitvoering. Indien een pilot betrekking heeft op beleidsontwikkeling of gevolgen kan hebben voor toekomstige beleidsvorming binnen het sociaal domein, zal worden bezien of en op welke wijze de ASD in een vroeg stadium kan worden betrokken. Een aanpassing van de verordening wordt hiervoor niet noodzakelijk geacht.

Conclusie
De reactie ondersteunt de hoofdlijnen van de verordening maatschappelijke ondersteuning 2027 en bevat waardevolle aandachtspunten voor de verdere uitwerking van het deze verordening in de beleidsregels en het toepassen van de verordening en beleidsregels in de praktijk.
De reactie leidt tot twee aanpassingen van de verordening maatschappelijke ondersteuning 2027:

- Artikel 11 lid 2

- Toevoeging over de aard van de VOG aan de artikelsgewijze toelichting (artikel 16).

Algemeen

Ik heb enkele steekproeven genomen en de drie verordeningen lijken tekstueel identiek. Zelfs inclusief een typefoutje in artikel 15 lid 2, waarbij voor het eerste haakje om pgb de shifttoets niet werd ingedrukt waardoor er *9pgb)* staat in plaats van *(pgb)*. Ik ben er dus verder vanuit gegaan dat ze echt identiek zijn.

Wel de vraag of er toch niet inhoudelijk gedifferentieerd moet worden voor de eilanden. Bijvoorbeeld bij de vervoersvoorzieningen. Hoe werkt daar bijvoorbeeld het maximum van 1500 km zoals genoemd in artikel 12, lid 3 en artikel17, lid 2. Tellen 'overzeese' km's daar ook mee? Die zouden niet moeten meetellen.

Artikel 1

Algemeen. Het is af en toe een beetje een zoekplaatje. Sommige begrippen staan hier gedefinieerd. Weer andere niet omdat (zoals later in de artikelsgewijze toelichting blijkt) de wet in artikel 1.1.1 al een flink aantal definities kent die ook bindend zijn voor deze verordening. De wet is dan natuurlijk de Wmo 2015, zoals ook in artikel 1, lid r staat. Dit wordt echter niet consequent doorgevoerd. Bijvoorbeeld voor het begrip mantelzorger niet en voor gebruikelijke hulp wel.... Beide staan in de Wmo gedefinieerd. Over mantelzorg is in artikel 26 van de verordening zelfs nog wat speciaals opgenomen.

Artikel 1, lid o

Pgb wordt hier niet gedefinieerd, maar alleen de afkorting voluit geschreven. Pgb staat gedefinieerd in de Wmo 2015 onder artikel 1.1.1, dus eigenlijk zou je niet in artikel 1 van deze verordening hoeven op te nemen. Verder valt op dat tekstueel op dat de term pgb wisselend wordt gebruikt door de hele verordening inclusief de toelichting. Dan weer voluit, dan alleen afgekort, dan voluit met de afkorting er achter tussen haakjes....

Artikel 4, lid 2

Wordt dit ook nog mondeling bevestigd? Wordt dit ook aan vertegenwoordigers gemeld?

Artikel 5, lid 2

Dit tweede lid is een dubbel met artikel 1, lid h. Het is een definitie die hier niet thuishoort. En dan wordt het in de artikelsgewijze toelichting op blz. 24 ook nog eens gedefinieerd. En het staat ook nog eens in de wet, onder artikel 1.1.1 (dus eigenlijk hoeft het helemaal niet worden toegelicht in deze verordeningen; een aantal begrippen wordt in de verordeningen niet nader gedefinieerd omdat kan worden volstaan met wat de wet al definieert).

Artikel 6, lid 2

Hoe wordt de inwoner (of diens vertegenwoordiger / mantelzorger) hierop gewezen? Niet alleen de mantelzorger denk ik, ook de vertegenwoordiger.

Artikel 10

Welke hulp krijgt de indiener hierbij? Vooral omdat met formulieren wordt gewerkt.

Artikel 11, lid 2

De term ‘door andere reden de thuissituatie verlaten’ lijkt mij te weinig specifiek. Dat kan dus van alles zijn. Zeker ten opzichte van de eerst genoemde reden ‘huiselijk geweld’.

Artikel 12, lid 3 en ook artikel 17, lid 2

Begrijpelijk dat er een maximum wordt gesteld aan het aantal kilometers. Toch zou een uitzondering voor km’s die nodig zijn voor medische bezoekjes nadat het maximum is overschreden op zijn plaats zijn. Het kan niet zo zijn dat iemand z’n tandartsbezoek afzegt omdat hij eerder in het jaar (te) ruimhartig gebruik heeft gemaakt van de Wmo kilometers.

Artikel 12, lid 5, sub b

Een maatwerkvoorziening wordt niet verstrekt als de inwoner geen ingezetene is van de gemeente Terschelling / Vlieland / Waadhoeke. Maar zou dit niet voor alles moeten gelden van deze hele verordening? Niet alleen voor maatwerkvoorzieningen. Ergens hoog in de verordening opnemen dat alles wat in deze verordening staat alleen geldt voor ingezetenen van de respectievelijke gemeenten?

Artikel 15, lid 2, sub b

Hier staat het typefoutje *9pgb)*.

Maar inhoudelijk. De eerste zin loopt wat krom. Je krijgt iets niet als je het zelf beheert. Maar dan krijg je dus juist niets en dan kun je het ook niet zelf beheren. Iets ertussen zoals als de inwoner aangeeft het pgb zelf te willen beheren of als achteraf blijkt dat de inwoner het pgb zelf beheert.

Artikel 16, leden 3 en 6

Welke VOG is hiervoor nodig, welk screeningsprofiel?

Artikelen 21 en 22

Welke mogelijkheden voor herstel als het pgb wordt ingetrokken, herzien of geschorst omdat er niet aan de voorwaarden is voldaan? Kan de aanvrager dat herstellen? Zeker gezien artikel 21, lid 4 als er onvolledige gegevens zijn verstrekt (zie toeslagenaffaire).

Artikel 25, lid 2

Uit de toelichting valt (pas) op te maken dat het hier gaat om geweld jegens de inwoner en niet geweld dat de inwoner zelf toepast op de aanbieders/hulpverleners. Misschien hier juist ter bescherming van aanbieders c.a. (en dan uiteindelijk ook ter bescherming van de inwoner) wat opnemen. In artikel 21 en 22?

Artikel 26

Hulde. Wel zaak om ‘mantelzorger’ goed gedefinieerd te hebben. Hebben we als ASD al eerder op geadviseerd. Veel huisgenoten zijn mantelzorger, maar zijn niet als zodanig geregistreerd

omdat ze de hulp die ze aan een huisgenoot of partner geven als vanzelfsprekend ervaren. En juist ook deze mensen zullen het ‘blijk van waardering’ vanuit de gemeente erg waarderen.

Artikel 29

Wie nog meer naast de ASD?

Artikel 31

Het zou op zijn plaats zijn als er over een voorgenomen pilot ook advies aan de ASD wordt gevraagd, voordat dit ter kennis wordt gebracht van de gemeenteraad. Als advies te zwaar wordt bevonden, dan ten minste de ASD ook informeren en liefst voordat de gemeenteraad in kennis wordt gesteld.